

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Politikai katarzisz.

Irta: Spitzer Zoltán.

Erdélyország bércei felől, az anyaországgal soha egy huron nem pendül, külön magyar világrész tájairól hatalmas memento hangzott át a héten koalíciós Magyarországra.

Szembenállott a két tábor: Hie welfek, hie ghibellinek — és, bár a küzdelem csak amolyan guerilla-csatározás rendszertelen mezébe öltözött is, az elharsogott politikai hangzavarnak egy-egy tisztító akkordja hegyen-bércen át mégis eljutott ide, a mi sik országunkba, hogy megvesse alapkövét a közel jövő zenéjének, annak a megújodást hozó, nagy politikai koncertnek, melynek »katharzis« a neve.

Katharzisz. Tisztulást jelent. Az erkölcsi rend diadalát. A tragikus hős bukását és az eszme győzelmét. Így van ez a tragédiában. És, mert a darabont-verés közelmult napjainak vezéralakjai megkonstruálták e szabadelvűség jegyében gyarapodott ország fenyegető nagy tragikumának konturvonásait, kellett, hogy eljőjön ebből a tragédiából is a katarzisz. Utban van már a megújodás szeleme — így hangzik felénk Erdélyországból, melynek egyik alkotmányvédő vármegyéjében kezdetét vette immár a szabadelvűség templomából kihurcolt magyarság visszatelepítése.

A marosvásárhelyi vármegyei közgyűlés eseményei alkotják most a politikai csendéletben váratlanul fölcsigázott érdeklődés központját. Nem a koalíciós főispán kiveretése, nem is a függetlenséginek nevezett párt veresége itt a lényeg. Egy szó csupán, alig pár elhangzott betű, melyet annyian és annyszor verdesnek a koalíció hívei közül azoknak a fejéhez, akik elég bátrak betekinteni az ő nemzetiszínű aknamunkájuk mélységeibe, — az, hogy »darabont.«

Aki a mai magyar közviszonyokat csak felületesen ismeri, annak olybá tűnhetik föl ez a csatakiáltás, mintha bizony

a »darabontoknak« elkeresztelt Fejérváry-kreaturáktól csak úgy hemzsegne itt a politikai porond. Akik pedig pereat-ot kiáltanak e darabontokra, glóriaövezte fővel, a nemzeti állam apostolai-ként járnak-kelnek ebben az országban...

A félreértések és félreismerések e forgatagában jó szolgálatot vélünk tenni mindezekért a katarzisz immár megindult uttörő munkájának, ha a közelmult »darabont-éra« és a nemzetinek nevezett mai uralom mélységeibe bevilágítunk a tények meggyőző erejének fátylafényével.

Kezdjük talán a leleplezésünket azzal, hogy az immár néhaivá vált Fejérváry-kormányt az ezerszámra volt fogyatékosága. Legfogyatékosabb azonban kétségkívül híveinek a tábora volt, kiket még rezsimjének teljében, abszolút hatalmának milló csásbszávával sem tudott tömegesen maga mellé sorakoztatni. Értsük meg jól: elevenek és holtak fölött rendelkező omnipotenciája idején is alig volt híve a darabont-kormányt, melyet közel két esztendeje tört immár izzé-porrá a botjával az ígéretnek nemzetiszínű földje felé mutogató nemzeti éra. Két esztendő mult el azóta, két esztendő a nemzeti kormány égisze alatt... És mert jól ismerjük a 48-as eszmék fanatizáló hatalmát, szinte magától tolul előtérbe a kérdés: lehetséges-e vajjon, hogy az a népszerűtlen és agyongyalázott kormány, melynek hívek híján buknia kellett, most, bukása után rendelkezék az ország népével, ennek a nemzetnek mostani vezéreivel szembe szállni kész lelki erejével?

Nem, ez nem lehet így.

Máshol kell keresni a hirtelenül föltámadt antikoalíciós gyökerét.

Szertefoszott a diadalmi mámor és a kijózanodás szelleme hódít teret minden vonalon. Meginog az eddig vakon hívó koalíciós tábor értelmisége és kar-

öltve az ország sorsán letöretésében is aggódo liberális elemekkel, megalakítják a nemzeti ígéreteiről megfélekedezett koalíciós megyei ellenzékét. Az alakulóban levő ezen új ellenzék felé hangzott föl Marosvásárhelyen a »darabont« szidalom-áradat.

Am hangoztassák... Gyöngye és életlen ez a szidalom-áradat az argumentumoknak azzal a tárházával szemben, mely sujtó vádként nehezedik a koalíciós pártokra. Igen, a koalíciós pártokat illeti a vád, nem is annyira a mai kormányt, mely éppen most fáradozik a kiegyezési kérdések nagy feladatának megoldásán.

Sulyos, nehéz feladatot vállalt a kabinet, mert »nemzeti« kormány létrehozásig lesz képes megtalálni a népszerű megoldás kulcsát, de ezerszeresen megnehezíti munkáját az az agrárius és reakciós áramlat, mely a koalíció berkeiben fejét ujjában fölötötte.

És míg e nagyfontosságú kérdésnek így ezerszámra akad gátvetője, addig az alkotmány évszázados védőbástyáiban, a vármegyékben javában uralg a legújabb járvány: a koalíciós hegemonia. Nemzeti munka helyett a személyes hatalom abszolutizmusa lett a jelszó. És a népjogok kiépítését napról-napra mélyebben temeti el a koalíció hatalmi kizárólagosságáért folyó küzdelem.

Darabont mindenki, aki a közügyek porondján sikra száll a szabadelvűségért és el akarnak pusztítani a földszínéről mindenkit, aki nem szegődik zsoldjába az ő szabadalmazott politikájuknak.

Ilyen a momentán helyzet, ez a perspektívája a magyar közéletnek a parlamentben és a törvényhatósági életben egyaránt. Értsd meg jól olvasóm: a törvényhatóságokban is, az alkotmányos élet ez évszázados védváraiban.

A legújabbban megjelent képes

ÁRJEJEGYZÉKEMET

kérje, melyet bárkinek portómentesen és díjmentesen küldök.

WEISZ J. HUGÓ órákészítő és órákereskedő Szeged, Kárász-utca 6. szám.

Valódi svájci nikkell remontoirzsebóra 3 évi felelősség mellett, 5 kor. — 5 drb átvételénél 5% engedmén.

A mai kiegyezési tárgyalások. Bécsből jelentik nekünk: Ma, szombaton a kiegyezési tárgyalásokat három csoportban tartották meg. Az osztrák miniszterelnökségen a két miniszterelnök: Wekerle Sándor és báró Beck, valamint Korytovszki lovag osztrák pénzügy-miniszter és Popovics Sándor államtitkár a kiegyezéssel összefüggő állampénzügyi kérdéseket tárgyaltak. Ugyanakkor az osztrák kereskedelemügyi miniszteriumban is volt tanácskozás, amelyen Kossuth Ferenc, Fort osztrák kereskedelemügyi miniszter, Dr. Chatta osztrák vasutügyi miniszter és Ottlik Iván miniszteri tanácsos vettek részt, hogy egyes kereskedelempolitikai és tarifakérdéseket intézzenek el. A közös ügyminiszteriumban a délelőtti folyamán báró Call első osztályfőnök elnöklésével az az albizottság ülésezt, amelyet a külfölddel kötendő kereskedelmi szerződéseket illető közjogi megállapodások szövegezésére küldöttek ki.

A Wiener Allg. Ztg szerint még sok fontos kérdés vár megoldásra, így a dalmáciai vasúti hálózat kipéítése, vasúti tarifális ügyek, a cukor-surtaxe, a szeszadó, de a legnagyobb nehézség a bank- és a kvóta-kérdés körül van, amely a kiegyezés kulcsa, mert annak megoldása egyértelmű az egész kiegyezés tető alá juttatásával.

Szterényi államtitkár szabadságon.

A kiegyezési tárgyalások előreláthatólag e hó 18-án véget érnek. F. hó 19-én Szterényi József államtitkár kétheti szabadságra megy.

Opasno je van se nagnuti.

Érdekes újítás áll most küszöbön a Mávnál. Valószínűleg a horvát vasúti nyelvkérdésben tapasztalt horvát tulkapásoktól indítatva, elrendelte a m. kir. kereskedelemügyi miniszter, hogy a Máv. magyar vonalain lekerül a kocsi belsejéből az »Opasno je van se nagnuti« horvát feliratu tábla. A magyar vonalokon csupán a »Kihajolni veszélyes« és a »Nicht hinausbeugen« feliratu táblákat hagyják meg, míg az »Opasno je van se nagnuti« felirat csupán a a Máv horvát vonalain lesz látható.

TÁRCA.

Lázadás.

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárcája. —

Irtá: Kosztolányi Dezső.

Egyszer este az apám sugárzó arccal jött a szobába. Emlékezem, az üveajtón át néztem, mint közeleg felém a gyakorlati portól összepizkitottan, elfaradva és mégis ruganyosan. Mikor belépett — mintha most is látnám — lecsatolta a kardját és így szólt hozzám:

— Holnap átmegysz Tarékhoz. Ma az ezredes ur Aladár tanítójának fogadott meg...
Az apám magához vont és megcsókolt:

— Becsüld meg magadat, fiam. Szeresd a szegény, beteg Aladárt.

Másnap dobogó szívvél kopogtam egy széles, faragványos tölgyfa-ajtón. Aladár kelletnél nyújtotta felém keskeny, sápadt kezét, de pár perc múlva összebarkáztunk. Ettől fogva azután mindennap elmentem hozzá s később egész délutánokon ültem az ágya mellett. Az álmos, langyos szobában halkán zenélt a szimfónium, csiripelt a kanári-madár, a kandallóban pattogott a tűz, mi pedig képes könyveket néztünk, kibámultunk az ablakon, együtt unatkoztunk.

Ilyen unalmas, végtelennek látszó délutánon vettük elő egyszer a sakkot. Aladár megtanított játszani s én egy hét múlva már rendszerem vertem őt.

Mikor ezt megtudták, az anyja, egy sovány özülb asszony, magához hívott:

— Hagyjon reá mindent. Aladárnak fáj,

Bajai kis-lakások.

A mai polgármester-kongresszus alkalmából.

Baja, szept. 14.

A törvényhatósági joggal felruházott városok polgármesterei ma — szeptember tizenhatodikán — tartják meg kongresszusukat Pécsen, Broly Tivadar pozsonyi polgármester elnöklete alatt. A kongresszusra Bajáról Erdélyi Gyula h. polgármester utazott el és megjelenik azon a Baja város érdekeivel csak vonatkozásban is álló közügyek iránt oly agilisán érdeklődő főispánunk, dr. Ambroszovics Lajos is.

A kongresszuson több fontos és Baja város vitális érdekeire is messze kiható tárgyban történik döntés, de valamennyi kérdésnél fontosabb az, amelyet Lukács Ödön, Nagyvárad város pénz- és adóügyi tanácsnoka visz a kongresszus elé.

A tanácsnok a maga szélesen megalapozott javaslatában a legaktuálisabb és legégetőbb kérdés megoldásához nyúl hozzá. Ez a városi kis lakások kérdése, az ipari és egyéb munkások türethetetlen lakásviszonyainak megújítása.

Rámutat a javaslat arra, hogy a magyar törvényhozás az üdős szociálpolitikai alkotások terére lépve, legutóbbi törvényt alkotott a mezőgazdasági munkásházák építésének állami támogatásáról, de az ipari munkásokról nem gondoskodott, holott ezek még jobban érzik a rossz lakás hátrányait. Szükséges tehát, hogy a kis lakások építésének kérdését a városi politikai programmu legelejére állítsuk.

Foglalkozik a javaslat a lakás-szükség okai-
val, a lakásnyomorról. Idevágó megdöbben-
tően szomorú adatait a legutóbbi népszámlá-
lás eredményeiből meríti. Részletesen feltárja
Budapest székesfőváros lakásnyomórát, melyre
nézve idézi a »Lancet« című angol lap tudó-
sítójának nyilatkozatát, aki megtekintvén a
főváros több munkáslakását, így nyilatkozott:

— Budapest Európa összes fővárosai között
munkáslakás viszonyait tekintve, egyike a leges-
legrosszabbaknak.

Az 1900. évi népszámlálás adatai szerint
ugyanis Budapesten 84 757 lélek, vagyis az
összes népességnek 52 5 százaléka él össze-
zúfolva nemre és korra való különbség nélkül,

ha nem teljesebb az akarata. Maga okos fiu,
tudja...

Megszövegezte a fejemet és én mélyen meg-
hajoltam.

Azóta mindig övé volt a győzelem.

Aladár azonban hamar megszokta ezt az
olcsó dicsőséget s napról-napra érezte velem
a fölényt. Kicsinylő, hideg mosoly fogadott
és az izgatott tornák után kínos csend reme-
gett fölöttünk, melyben a szívünk dobogását
is hallottuk. Az anya rendesen ott állt az
ágynál s izgatott boldogsággal csókolta szájon
a fiát:

— Te kismester... Győztél megint.

Én ilyenkor zavartan hallgattam, vettem a
kalapotam és mentem.

Künn a folyosón még hallottam, hogy ne-
vettek. Engem nevettek? Nem tudom. De mi-
kor az utcán a lüts levegő megcsapta az arco-
mat, sokszor gondoltam egy nagy végső leszá-
molásra, egy irtalmatlanul kegyetlen, véres
letiprásra. Másnap azonban megláttam Aladár
elazott alakját, mosolyogtam az érzékenysége-
men s mély szálanonimmal, majdnem szeretettel
nyújtottam a kezemet. — Játsszunk.

A lázas betegnek minden élettereje a játé-
szenvedélyben újult meg és oszolt fel.

Most már nem unatkoztunk, mindkettőnk
arca tüzelet a nagy indulattól. Az övé a becs-
vágytól, az enyém a szégyentől.

Igy lassanként ennek a háznak rabszolgá-
jává váltam. A sikos parketten ügyetlenül és
esetlenül hajladoztam a háziak előtt, kik hideg
jóindulattal váltottak velem néhány szót. Hiába
tisztítgatta és alakítgatta anyám ruháimat,
mindig otrombább és ügyetlenebb lettem. A

igen gyakran idegen ágyarájrokkal és albér-
lökkel, nem éppen szemérmes közösségekben.
E népszámlálás eredményei szerint ötnél több
ember él Budapest lakásainak 36.4 százalé-
kában, míg például Bécsben csak a lakások
31.7, Berlinben 24.4, Münchenben 23.8 száza-
lékában, nem is említve a kisebb nagy-
városokat. Budapesten 1901-ben egy-egy szobára
átlag 4.3 lélek jutott, ezzel szemben Berlinben
3.41 lélek.

De a vidék városiban sem jobb a lakás-
viszonyok. Részletesen feltárja a javaslat a
vidéki városok szomorú lakásviszonyait. Ezek-
ből kiragadjuk például a Nagyvárad városra
vonatkozó adatokat. E városban van összesen
10 177 lakás, amelyből egyszobás 6248, vagyis
az összes lakások 62 százaléka. Lakik pedig
ezekben az egyszobás lakásokban 32 760 lélek,
vagyis az összes lakosság 63 százaléka. Egy
szobára tehát átlag 5.2 lélek esik.

Foglalkozik továbbá a javaslat a lakásnyo-
mornak a közviszonyokra való hatásával és a
lakás-szükség orvoslásának módjával. Részletes
utmutatást ad a kislakásoknak építési mód-
jaira nézve. Ismerteti azokat a külföldi és honi
szociálpolitikai intézményeket és rendszabályo-
kat amelyek a lakás-reform érdekében hozat-
tak. Kimutatja, hogy a közhatalóságokat a köz-
érdek kötelezi arra, hogy enyhítsék a lakás-
nyomort. Bemutatja a külföldi nagyobb váro-
sok akcióját, melylyel a súlyos kérdést meg-
oldani igyekeznek. A magyar városok még
alig tettek ez ügyben valamit, Budapest is
ugyszólván csak a folyó évben tesz jelentősebb
lépést az ilyenmű szociálpolitikai alkotások
terén.

A városok lakáspolitikájának programját a
következőkben foglalja össze a javaslat:

a) a kis-lakások építése,

b) építési telek és tőke adományozása, hite-
lezése és

c) kisebb kedvezmények nyújtása; az állami
közvetékenység pedig elsősorban az egészségtelen
lakások fedezésére, megszüntetésére és
preventív szabályok felállítására, másodosorban
pedig a kis lakás-kiindat fokozására szorítkozik.

Behatóan részletezi a közhatalóságok lakásügyi
feladatait s bemutatja, Liebrecht dr.-nak a
Düsseldorfban tartott nemzetközi lakásügyi
kongresszuson az államoknak, községeknek és

nyakkendőm vagy nagyon vastag volt, vagy
nagyon vékony, de sohasem állt jól. Az asztal-
nál vagy keveset ettem, vagy sokat. Sokszor
a poharat is feldöntöttem.

Mikor hazamentem, arcomra szorítottam a
kezeimet és mérgeesen vettem magamat az
ágyra. Azt hittem, nem bírom ki sokáig. Ké-
sőbb csalatkoztam.

*

Ma is úgy emlékszem erre a házra, mint
ahol minden elefántcsontból, ébenfából és
ezüsből van. A gyöngyházkagylók sejtelmes
zugását még mostan is hallom. A kapualja
ablakai finom zöld, sárgás és halvány-lila fényt
szűrtek át s amint beléptem, mindjárt két kő-
óriás feje meredt elébem haragosan, morco-
san. Minden, ami sejtelmes és nagyszerű volt,
azt ebben a házban találtam föl.

Egyszer történetesen korábban érkeztem
oda. A szobában ezüst-ernyős lámpánál egy
fiatal leány himezett, akit ezelőtt sohasem lát-
tam. Aladár nem volt otthon. Leültem az asz-
talhoz s hallgattam a csendet, bámultam a
lámpát és a leányt, kinek halvány nyakát az
ellenző fehér árnyékaik csipkékétek körül és úgy
éreztem, hogy egy végtelenség óta ismerem
azt az ismeretlent, aki akkor tágra nyílt sze-
mekkel nézett az én fájdalmas, szomorú
arcomba.

Azóta mindennap találkoztunk és kóborol-
tunk a kertben, a tágas, kongó szobákban.
Holdfényes esteiken leült a zongorához s én
fájó fejjel, sápadtan állottam a tündöklő, fekete
szekrény mellett, melyből sirva szakadoztak
fel nagy germán koponyák, porladó szivek
megelevenülő álmái.

a nyilvános testületeknek a kis és olcsó lakások létesítése körül teendőiről előterjesztett javaslatát, majd ugyanerre vonatkozólag a Stűbben és Wiedfeldt javaslatát, melyek ha el térnek a részletekben, abban mégis megegyeznek, hogy a kis lakásokról való gondoskodás közérdekű feladat. Megállapítja a közhatalóságok cselekvési irányát és a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

A törvényhatósági joggal felruházott városok polgármestereinek 1907. szeptember 16-án Pécsen tartott értekezlete sajnálattal tapasztalja a lakásnyomor terjedését hazánkban s ezzel együtt gazdasági állapotaink társadalmi és egyéb közviszonyaink fokozatos romlását. A lakásnyomorból származó közrendészeti, közegészségügyi, közérkölcsei, gazdasági és társadalmi hátrányok egyrészt arra indítják s a városok fejlődésének, a nemzeti élet- és véderéjének biztosítása pedig arra kötelezi, hogy egyrészt az agitáció eszközeivel, a társadalom, városok szervezésével, másrészt a követendő szociálpolitikai irány megszabásával a szomorú lakásviszonyok javítására törekedjék.

Elhatározza e végből az értekezlet:

1. Rámutatva a lakásnyomor horderejére és reformjának sürgettségére, köriratban felkéri Magyarország városait, hogy lakásviszonyaikat tanulmányozzák, a lakásfelügyeletről gondoskodjanak s ott, ahol a viszonyok szükséglik, az egész társadalom fáradozásával, szervezésével és központi irányításával tartásuk ében a közérdeklődést a lakáskérdés iránt. Hosszú közre, hogy a kis lakások építésének előmozdítására társadalmi szervek létesüljenek s ezeket a rendelkezésre álló anyagi és erkölcsi erővel támogassák. Ott pedig, ahol a társadalom érzéketlensége folytán e téren megfelelő tevékenység meg nem indulna, ott a saját regie-jükben építsenek minél több egészséges kis lakást még akkor is, ha e vállalkozásuk nem kamatozna üzletszerűen.

2. Feliratlag kéri a magyar országgyűlést s a magyar királyi kormányt, hogy az előterjesztett javaslat szellemében a lakástörvény megalkotásával

- a) az olcsó, reálhitelszerzés megteremtésével és kölcsön-intézetek létesítésével,
- b) adóreformokkal,
- c) a városok és községek segélyezésével,

d) a szükséghez képest olcsó kis lakásoknak saját regie-jében történő felépítésével, mint fontos humánus, szociálpolitikai alkotásokkal járuljanak hozzá a lakásnyomor enyhítéséhez s tegyék lehetővé eme elsőrendű közhatalósági feladat sikeres megoldását.

3. Kimondja végül az értekezlet, hogy e feliratot pártolás és hasonszellemű felirattal leendő támogatás végett az összes hazai törvényhatóságokhoz megküldi.

H I R E K.

— **Szeptemberi városi közgyűlés.** Baja város törvényhatósági bizottsága szeptember hó 19-én délelőtt 9 órakor rendes közgyűlést tart, melynek napirendjére a következő fontosabb tárgyak vannak kitűzve: Főispáni átirat a rendőrkapitány részére évi 600 K személyes pótlék megállapítása tárgyában. — A közigazgatási bizottság jelentése a folyó év I. feléről. — Komárom sz. kir. város közönségének átirata gazdasági önállóságunk törvényes biztosítása tárgyában az országgyűlés képviselőházhoz intézett felterjesztésének pártolása iránt.

— Az 1905/6. évi közúti zárszámadások tárgyalása — A tanács előterjesztése a városi pénztárból fentartott iskoláknál alkalmazott iskolaszolgák fizetési és szolgálati viszonyait rendező szabályzat alkotása iránt. — Ugyanannak jelentése a Mátéháza pusztá VI. majorágának eladására vonatkozólag. — Ugyanannak jelentése a szentjános gyermekmenedékház céljaira telek vásárlása és menház építése tárgyában. — Tury Mátyás bizottsági tag indítványa a szervezési szabályrendeletnek a hivatali alkalmazottak minősítésére vonatkozó határozmányainak kiegészítése iránt. — A városi közpénztárból javadalmazott tanítók és tanítónők fizetésjavítás iránti kérvénye. — Tury Ferenc városi I. alkapitányának nyugdíjaztatása iránti kérvénye és az így megürült állásra pályázat kiírása.

— **Eljegyzés.** Szelenyi Zsigmond bajai burtorkereskedő eljegyezte Schosberger Ede leányát, *Anuskát* Budapestről.

— **Uj bajai virilisták.** A jövő évi virilisták névjegyzékét a tanács kifüggesztette. A névjegyzékben a következő változás van: 1908-ik évre virilis jogukat veszítették: Pollermann Bertalan, Politzer Jakab, Schön Géza és Schlieszer Miksa. Uj virilis tagok: Dr. Klénne György ügyész, Bodrogi Gyula kir. közjegyző, Szász Géza birtokos és Vajits Dániel apátplébános.

— **Szerecsés kimenetelű műtét.** Sulyos betege volt heteken keresztül a bajai cisztercita rendháznak. A főgimnáziumi tanári kar nesztorának, a történelem nagytudása professzorának, Ledniczky Ipolyknak szemevilágát veszedelmes baj támadta meg, úgy, hogy a beteg tanárt a fővárosba kellett vinni, hol műtétnek vetette magát alá. Mint értesülünk, az operáció szerencsésen sikerült. Széles körökben, a régi professzor tisztelőinél és barátainál ösinte örömet kelt Ledniczky Ipoly állapotának jobbrafordulása.

— **Decemberben törvényhatósági bizottsági tagokat választunk.** Ez év december 31-én a választott törvényhatósági bizottsági tagok közül többeknek lejár a mandátuma. Ezért november vagy december hónapban választás lesz. Uj választás alá esnek: A belvárosban: Bodrogi Gyula (ezuttal virilista is.) Heller Richárd, dr. Herman Adolf (időközben lemondott), Pósta Bertalan, dr. Rajk Aladár, Schön Antal, (lemondott) és Vojnich Dániel (virilista) mandátumai. A József városban: dr. Dömötör Kálmán, Lajdi József (meghalt), Sziklai Zsigmond, Tinusz István, Wagenblat József és Reitman Ferenc (lemondott), bizottsági tagsági helyei. Alsóvárosban: Id. Bencák Sándor, Mérey Lőrinc, Rajcsányi B. Imre, Stókl Ferenc és Tirovácz Péter.

— **Színházi hír.** A bajai színházi szezon — hír szerint — október 8-án nyílik meg és tart egészen október végéig.

— **Zsurnalisztika.** Mayer József hirlapíró, Ujvidék sz. kir. város törvényhatósági bizottság tagja, a »Határőr« fel. szerkesztője, mint értesülünk visszavonult egyelőre a hirlapírástól és a »Határőr« szerkesztésétől. Családi gyásza készítette a megyei zsurnalisztika ez agilis tagját arra, hogy hosszabb időre csöndesebb térken keressen magának munkakört.

Titkunkat nem tudta senki. Nagyon boldogok voltunk.

Egyébként minden a régiben maradt; én rendesen jártam Aladárhoz, sakkoztunk s mindig ő vitte el a győzelmet. Az iskolában megcsináltam a feladatát, mellette ültem, csalton helyette is és talán el sem tudtam volna lenni nélküle.

Mikor igazán rabszolgája lettem e háznak, elfelejtettem, hogy az vagyok.

Rendesen késő este vetődtem haza. Az uton szaladtam, boldogan megvacsoráztam s kószáltam a nyári északában. Aztán olvastam s gyakran három órakor is égett a lámpám. Álomból sokszor felriadtam. Felszakitottam az ablaktáblákat. Az éj fűledt volt; az ég téntafekete. Csak szögletében pislogott egy arany csillag, mint valami odatűzött drága ék. Körülötte halvány fényfoltok remegtek, mintha odalehelt aranyfüst nyomai lettek volna. Ön-kénytelenül is a titokzatos ház felé fordítottam a fejemet.

Az udvar mélyén a fehér orgonák virágoztak.

*

És ezt az álom-képes, csendes boldogságot egy sötét őszi délutánon — egy pillanat alatt elvesztettem!

Eljártam.

Ha e napra gondolok, újra oly izgatott és zavart leszek, mint akkor voltam és rendeznem kell a gondolataimat.

Aladár az utolsóban volt, az orvosok kimondták, hogy nem menthetik meg. Ő azonban még mindig a sakk-szenvedélyén csüngött azzal a göröcsös erővel, amellyel a haldokló

utolsó pillanatukban paplanuk huzatába kapaszkodnak. Én természetesen továbbra is bohóca maradtam s türtem a széseyeit, a család hallgatag gunyát, mint egy rabszolga. Csak otthon sirtam fel keservesen, a lelkem mélyéből. Mint egy megkorbácsolt rabszolga.

Még most is látom azt a szobát, amint az októberi nap fakó sárgaságában tündöklök. A barna, nagy, polituros butorok vakítóan csillogtak, fön n a pohárszékeken pedig enyhén ragyogtak a szines edények. Aladár a vörösbárony toló széken ült s égő szemeivel az őszi délutánra, a lugas pirosló leveleire bámult. Nagy fejében, melyet selyempuha szökeség borított, nyugtalanul forogtak a láztűzes szegolyók. Vézna testét olykor szörnyű, ugató köhögés ráta össze s ő maga szinte eltörpült ijesztő, értelmetlenül nagy feje mellett. Homlokán hideg izzadság-gyöngyök ültek, arcán biboroson égtek a tüdővész alkonyrózsái.

Aznapi, emlékezem, korán sötédedett. Délután három órakor már félhomály volt a nagy teremben s én úgy éreztem, mintha a nehéz égbolt bucsuzó őszi fényével, komor fellegeivel a szobára feküdt volna: elvette látásunkat, felkorbácsolta vértünket s eltompította az eszünket... Sokszor azt hittem, hogy már a saját anyanyelvemet sem értem, oly idegenszerűen és zavarosan hangzott minden szó, ami abban a csillogó teremben elhangzott. Aladár a rendesnél is idegesebb volt, fülhasítón, sértően kacagott:

— Ne hagyj magad!

A szobában meleg volt; szédült a fejem. Egy gondolat villant meg előttem, de a má-

sik pillanatban már kinyílt az ajtó s belépett Olga halványkék ruhában.

A játék tovább folyt. Aladár előtt egy csomó báb hevert. Összevissza húzogattam a figurákat, úgy hogy győzelme már biztos volt.

A végjátéknál tartottunk, amikor én kedvetlen szórakozottságomban egyik bábhoz kaptam. Aladár hirtelen felugrott s a kezemre ütött.

— Nem rajtad a sor!

Csend lett. Elsápadtam s az ajkaimba haraptam. Kóválygatt velem a világ. Az egész ház, mint valami óriás hadihajó megindult s a vizen hanykolódó ember rémült bizonytalanságával az asztal parkányába kapaszkodtam. Egyszerre fekete lett előttem minden.

Aztán szédületes gyorsasággal gondolkozni kezdtem. A szemben levő tükörben láttam fel-dult arcomat, a győzelmére váró Aladárt s mellette az anyját. Kezem a sakkdeszkán járt, de nem tudtam mit csinállok. Kábult és fáradt voltam s akkor úgy tetszett nekem, mintha egy végtelenség óta ütött volna meg a tanítványom, aki az én véreimből, agyamból szivta életét, mindenét. S láttam magam is: ott ültem vele szemben, mint egy kitémött szalmabáb, mint az ő bohóca, cselédje, rabszolgája. S aztán sokáig néztem csontvázra aszott, tüdőtelen testét, porcogós kezét, mely legázolt, porba nyomott, mint egy fejedelmi vas-marok.

A fűlemben harangzugást hallottam. Kezem tologatta a bábokat előre, hátra, hol jól, hol rosszul. Egyszerre aztán kétségbeesett elhatározásom támadt. E hústalan csontkoponyáról utoljára látéptem azt a hazug aureolát, melyet finom és fehér arisztokrata-kezek fontak köréje, hogy a földön marasszák...

— Nyugdíjba vonuló tanfőru. Apatini levelezőnk írja: *Rauschenberger* János, az apatini polgáriskola volt igazgatója, *Rauschenberger* Ferenc Baja városi t. mérnök édesatyja, e tanévtől kezdve nyugdíjba vonul. Nagy paedagógus, kitűnő tanítót és lelkiismeretes, igazságos tanfőrut vezet a megyei tanítói kar. A távozó 42 évi áldásos működésre tekinthet vissza.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A kultusz-miniszter a »Bajavidéki r. k. tanítóegyesület« módosított alapszabályait a héten jóváhagyási záradékkal látta el.

— **A baja-bátaszéki vasut folytatása** Szerényi József államtitkár siet bevétni Pécssett ezelőtt néhány hét előtt tett ígérését, mely szerint »nem rügöznék újra a fák, mielőtt a pécs—bátaszéki vasut az önkök kezei között nem lesz.« Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ugyanis a pécs—bátaszéki vasúthoz való összes hozzájárulásokat és az engedélyezési tárgyalás alkalmával megállapított engedélyezési, utépitési és üzletberendezési feltételeket jóváhagyta. — Engedélyezett továbbá a miniszter a helyiérdekű vasutnak az ingyenes postaszállítás fejében 50 éven át évenként 20.000 koronányi átalányt, külön állami segély fejében pedig egymásután következő 50 éven át évenként 50.000 koronát. Ezen postaátalány és a külön állami segély címén kilátásba helyezett évjáradékoknak 5 százalékkal számított tőke fejében kötelesek az engedélyesek 1 millió 400.000 korona névértékű törzsrésztvényt az állam tulajdonába átengedni.

— **Bajai állami tisztviselők öröme.** Végre rájött a magas kormány is arra, hogy nagy igazságtalanság az, ha a bajai tisztviselők most is azt a lakbér-illetményt kapják, mint 10 évvel ezelőtt. Legutóbbi rendeletével beosztotta Baját a IV-ik lakbérosztályból a III-ikba. A régi és az új lakbérosztály ez: Az V-ik fizetési osztályban eddig volt 1000 korona, most 1200 korona a lakbér, a VI-ik fizetési osztályban eddig 800 korona, most 960 korona, a VII-ikben eddig 600 korona, most 720, a VIII-ikben eddig 500, most 600, a IX-ikben 400 helyett 480 korona, a X-ikben 350 helyett +20 korona és a XI-ikben 300 korona helyett 360 korona. Ez a lakbér illetmény az 1907-ik év harmadik negyedétől fogva folyósíttatik.

Aladár kacagott. Anyja mosolygva várta a győzelmet.

— Vigyázz! Sugta a fülébe.

S én ekkor kiegyenesedtem. Görbedt gerincem merészen ráta le az alázatosság szolgáljarmát. Ebben a percben nem gondoltam semmire és senkire.

Végigsimítottam a homlokomat és lángoló szemekkel meredtem a sakkmező feketesárga tarkaságára. Agyamban haditervet kovácsoltam. Három lépés múltán már előnyben voltam. Szörnyű acélgyűrűt vontam ellenfelem hadsora elé, mely a kombináció szédítő merészségével s a logika vaskövetkezővel roppantotta szét egy vízenyős agy üres kapkodásait. A bástyák keményen állottak, a futók serényen vigyáztak, a lovak, mintha fülüket hegyezték volna: minden báb a diadalmas gondolkodás s a szikrázó ész egy-egy epopeája volt.

Felemeltem homlokomat s kezem öklöbe szorult.

— Sakk!

Szót Aladár és anyja boldogan mosolygott.

En egy kibúvó mozdulatot tettem. Az utolsó rabszolgalepést.

Mikor aztán újra rám került a sor, az agyamra ömlő vértől szinte vakon, az indulatból részegen, az öröm remegő kiáltásával szóltam:

— Sakkmat!

S lassan előre toltam egy parasztot . . .

— **A gyorsvonatokon nem lesz III-ik osztály.** Az utazó közönség régi kívánsága volt, hogy a máv. gyorsvonataival harmadosztályú kocsikat is járássanak, vagyis, hogy a gyorsutazás előnyeiben a szegényebb vagyoni viszonyok között élő harmadosztályú utasok is részesüljenek, kik ebből államvasuti vonalra, egy-két vonal kivételével, teljesen ki vannak zárva. A kívánság teljesítése érdekében a kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy a máv. olyan vonalain, amelyek a gyorsvonatok terhelése és a forgalom meg a menetrendi viszonyok megengedik, próbaképpen járássanak néhány harmadosztályú kocsit is gyorsvonatokkal. Az erre vonatkozó kísérletek azonban arra a tapasztalatra vezettek, hogy a gyorsvonatok aránytalanul késve közlekedtek s ezért egyelőre elejtették az egész ügyet, azaz a gyorsvonatok a jövőben se közlekednek harmadosztályú kocsikkal.

— **Valóságos tolongás uralkodik a pécsi iparkiallítás »Alexin« pavillonja előtt.** Az ott süttött »Alexin« pecsenyék és kalács, az »Alexin« sütemények annyira kedvelté váltak, hogy a közönség kielégítésére a pavillont kibővíteni voltak kénytelenek.

— **Jövő évi hadgyakorlatok.** A hadvezetőség abban állapodott meg, hogy a jövő évi nagygyakorlatokat Magyarországon, mégpedig *Bács megyében* tartják meg.

— **Vaggonhiány.** Az őszi évad fokozott sóferalmát a Máv. nem bírja lebonyolítani vaggonhiány miatt. Hir szerint a máramarosi és erdélyi sóbányáknál 100.000 méterhátszám felüli sómennyiség hever elszállíttatlanul, holott országszerre sóhiányról panaszkodnak. Alig is van kilátás, hogy a gabona és szénforgalom egyhamar annyira csökken, hogy a sószállításokat le lehessen bonyolítani.

Pesti színházi levél.

Érdekes kulisszatitkok.

— Saját levelezőnkötől. —

Jó szolgálatot véltünk tenni a bajai színházkedvelő közönségnek, mely innen a vidékről sóvárgó szemmel szokott tekinteni a magyar színházvilág Mekkájára, Budapest felé, ha szakszerűt és érdekes tudósításban ismertetjük a küszöbön levő új színházi esztendő várható eseményeit.

Konstatáljuk mindenekelőtt, hogy fáradtan kezdődött meg ez a színházi esztendő. Ez a fáradság — és ezt mindjárt föl kell jegyezni — még az elmúlt szezon restanciája, amint-hogy a színházak mindmostanáig a tavalyi anyagban rágódnak.

Egyáltalában még olyan a képe ennek a szezonnak, mintha el sem kezdődött volna. A közönség talán észre sem veszi ezt, hiszen minden színház nyitva van már — a Népszínház-Vigopera és az Operaház kivételével; ezt az utóbbit szeptember 19-én, az előbbit pedig október elsőjén nyitják meg — sőt két premiéren is tustelünk, külsőleg tehát úgy fest a dolog, mintha minden rendben volna. Csak a beavatottak, egy és más színházi titkok tudói várják érdeklődéssel az új szezont, amely friss meglepetéseket és úde művészi szenzációkat rejtget.

Október elsőjén kezdődik a színházi új-esztendő; ekkor kezdődik meg igazán az a hadakozás, amely ebben a szezonban nagyobb apparátussal fog folyni, mint valaha.

Budapesti színházi világának a képe egészen megváltozik. A Magyar Színház átveszt dráma színházzá, a Népszínház-Vigopera fog szerepelni, az Andrassy-uton Faludi Sándor igazgatása alatt megnyílik a Modern Színház, a Thália-Társaság a Sándor-téri nyomdászpalotában hetekint három esti előadást fog tar-

tani: ezek az események vetik előre az árnyékokat. Ennyi változás éppen elég arra, hogy gyökeresen átformálja a mi színházi viszonyainkat.

Ebben a színházi szezonban csupa nagyon komoly színházi változás fog lefolyni. Négy ugynevezett drámai színháza lesz Budapestnek: a Nemzeti Színház (csak a megszokás az oka, hogy először említjük meg az agg Nemzeti Színházat), a Vigszínház, a Magyar Színház és a Thália. E négy par-excellence drámai színházon kívül a Népszínház-Vigopera is kultiválni fogja a drámai műfajt. Hogy ebben a versengésben a Nemzeti színház nem lesz az első — azt talán már nem is illik feljegyezni, annyira banális a dolog. Hanem azért szomorúan kell feljegyezni ezt a sajtóságot és matematikai bizonyossággal elkövetkező tényt. Hiszen minden hadalklás szomorú.

Operett-színház csak egy lesz Budapesten: a Királysínház. Mellette még a Népszínház-Vigopera is fog operett-előadásokat tartani, de ennek a műsorán operák, népszínművek és drámák is fognak szerepelni.

A most alakuló-félben levő színházi szezon képhez tartozik az is, hogy a két örökké hadilábon álló primadonna: Fedák Sári és Kűry Klára megint szembe kerül egymással. Fedák a Királysínháznak, Kűry pedig a Népszínház-Vigoperának lesz a primadonnája.

*

Primadonnákban egyébként nem lesz hiány. Faludi Sándor Modern Színházának ugyanis Pálmai Ilka lesz az egyik primadonnája és a közönség bizonyára a régi szeretettel fogadja majd a művésznőt. És az is bizonyos, hogy a közönség hamarosan primadonnává fogja avatni ennek a színháznak egy másik nagyon kedves művésznőjét is, Medgyaszay Vilma, akit Beöthy László Magyar Színházától hódítottak el a Faludiak. Medgyaszay Vilma különben jól ismeri a közönség a Királysínházból, ahol egymásután aratta a szebbnél szebb sikereket. Most meg merjük jóslni, hogy Medgyaszay Vilma hamarosan egyik legünnepeltebb művésznője lesz Budapestnek.

Pálmai Ilka és Medgyaszay Vilma mellett még egy harmadik primadonnája is lesz a Modern Színháznak: Kornai Berta, a Vigszínház fiatal művésznője, aki vendégképen fog fellépni a Modern Színházban azok az estéken, amikor a Vigszínházban nem lesz dolga.

*

A többi színházakban is még mindig csak készülődnek. A Királysínházban október elsőjén lesz »A vig övegy« bemutató előadása. A címszerepet Fedák Sári, Danilót pedig Szirmai Imre fogja játszani, a montenegrói követ szerepét pedig megtartja Papir Sándor. Szó volt arról, hogy Danilót Sziklai Kornél játsza, azonban ez a kitűnő színész fölbontotta a szerződését és most már csak színház-direktor: nyáron a Kis Színházat, télen pedig a Fővárosi Kis Színházat igazgatja. A vig övegy után Strauss Oszkár operettjét fogják bemutatni — »Walzertraum« a német címe — amelynek Bécsben a Vig övegyhez hasonló sikere volt, illetve van. Ezeket a darabokon kívül az ideai szezonban színre fog kerülni »Az erősebb« című opera, amelyet Géczy István szövegére Vincze Zsigmond, a Királysínház karmestere írt. Előfognak még adni »A gésákat« is Fedák Sáival. Egyelőre ezekre a darabokra készülődnek a Királysínházban.

*

A Magyar Színházban a »Szent Péter esernyője« című vígjátékkal fogják megnyitni a szezont, amelyet Mikszáth Kálmán elbeszéléséből hir szerint Martos Ferenc dramatizált. Ki vannak még szerepeze a következő darabok: Ejjeli menedékhely, a Jó reménység, Raffles (Conan Doyle darab) Hannele és a Gyurkovics lányok.

Különben pedig a színház teljes programja még nincsen készen és azok a hírek, amelyek a programba fölvevő darabokat tartalmazták, nagyobb részben önkéntes kombinációk, amit az is bizonyít, hogy ezek a darabok, amelyeket főntebb megjelöltünk, nem is szerepelnek bennük.

A Vigszinházban egyelőre csak két darabra készülnek. A legközelebbi újdonság Wilde Oszkár Aunbury című vigjátéka lesz, amely nálunk dr. Mikes Lajos fordításában »Szilárd« címmel fog bemutatásra kerülni. A másik újdonság a »Josette kisasszony« című vigjáték lesz, amelyben M. Har Math Hedvig fog vendégképen fellépni, aki a Vigszinháznak néhány év előtt nagyon népszerű művésznője volt.

A Nemzeti Színházban minden csöndes. Minden meglevő energiát, úgy látszik, főlemésztt az a sip-dob és reklám-bumbum, amelylyel az agg Nemzeti Színház a szezon elején beköszöntött. A direktió ezt a fűlsüketítő lármát szerényen »program«-nak nevezte és ígért benne mindent, amit egyáltalában ígérni lehet. Ötven bemutató előadást. Csak ötvenet.

Néha a színházi dolgokban sem árt egy kis matematika. Lássuk csak. A Nemzeti Színháznak a szeszója szeptember 1-től június 30-ig tart. Vagyis tíz hónapig. Ez háromszáz színházi estét jelent. Háromszáz osztva ötvennel, egyenlő hattal. Vagyis minden hatodik napon kellene a Nemzeti Színházban bemutatót tartani. Mindezekből világos, hogy a Nemzeti Színház az ötven ígért bemutató közül eddig-élé csak — az ötvenegyediket váltotta be. Azt a bohózatot, amelyet csodálatos szerénységgel programnak nevezett.

Különben pedig — ah, ah! — szenzáció is van a Nemzeti Színházban. Válság-szenzáció. Nem Somló Sándor távozását rebesgetik. (Erre majd csak később kerül a sor, akkor, amikor majd az utódjául Ditrói Mórt, a Vigszinház mostani művészeti igazgatóját fogja emlegetni.)

Beregi Oszkár a válság hőse. Azt emlegetik, hogy Berlinbe szerződött el. És azt is mondják, hogy a Vigszinházhoz fog szerződni. Egyik kombináció sem igaz. Tény az, hogy a nyáron, amikor a berliniek a Vigszinházban vendégszerpeltek, Reinhardt Miksa megnezte Beregi Oszkárt a Romeo és Juliában és szerződési ajánlattal kínálta meg a fiatal művészt akit ő — Reinhardt — igen nagy színész-talentumnak tart. A szerződést azonban Beregi nem fogadta el. És csak nemrégiben jelentette ki, hogy nem is fogja elfogadni.

A Vigszinházal kapcsolatos kombinációnak pedig — mint a legmegbizhatóbb helyről információdtunk — semmi komoly alapja nincsen. Ez a válság nagyon simán fog elintéződni.

Jean.

Segédszerkesztő: SPITZER ZOLTÁN.

Nyilttér.)*

Évszázadok óta ismert

MATTONI FÉLE

GISSHÜBLER

természetes égvényes

SAVANYUVIZ

segítő gyógyító tényező

Karlsbad, Marlonbad,
Fransensbad stb.
kuráknál; mindig
fényesen bevált.

A dugó építése

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

8350/1907. tkvi szám.

Árverési hirdetés.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést dr. Lemberger Ármán bajai ügyvéd által képviselt Bajai Kölcsonös Segélyző Egylet bajai cégnek, Magyar Kálmán bajai lakos elleni végrehajtási ügyében 46 kor. 70 fillér, 8 kor. 80 fillér eddigi, ezut-

tal és a még felmerülendő költségeknek kővetelése kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-c. 144. és 156. és vonatkozó §§-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó, a bajai kir. járásbírósg területén lévő, a bajai 4224. számú betétben A. + 1. sorszám, 5683/1. hrszám alatt foglalt Jaukói dűlőben fekvő egész szőlő-ingatlanra 172 korona kikiáltási árban:

a bajai 4355. számú betétben A. I. 1. sorszám, 5639. hrszám alatt foglalt, Jaukó dűlőben lévő egész szőlő ingatlanra 352 korona kikiáltási árban, de az ezen ingatlanra 12909/1890. számú végzéssel özv. Reicheld Konrádné szűl. Osztheim Katalin javára bekebelezett özvegyi haszonelvezeti jog épségben tartásával;

a bajai 1197. számú betétben A. I. 1. sorszám, 2251. hrszám alatt az Ösz-utcában lévő egész ház és beltelekre 480 korona kikiáltási árban ezennel elrendeli és arra Baján a telekkönyvi árverési helyiségben 1907. évi november hó 15-ik napjának délutáni 3 óráját kitűzi, amidőn a fennebb körülirt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

A bajai tkvi hatóság. 1907. szeptember 8.

Major,
kir. járásbíró.

11967/1907. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Szent-Mihály országos vásár

folyó évi szeptember hó 26-tól bezárólag szeptember hó 30-ig fog megtartatni. Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra szeptember 26-tól, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1907. szeptember hó 3-án.

A városi főkapitányságtól:
Beé Ferenc, főkapitány.

ALEXIN

LEGFINOMABB

NÖVÉNYZSIR

FŐZÉSRE-SÜTÉSRE

KIRÁNTÁSHOZ

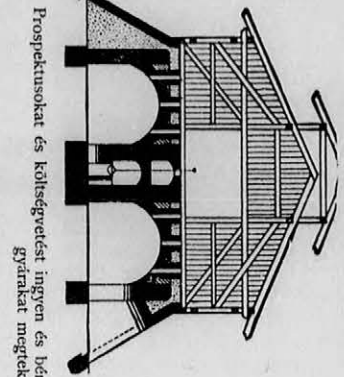
25% SZAPORÁBB

MINDEN MÁS ZSIRNÁL

KÖNNYŰ EMÉSZTHETŐSÉGEÉRT

ORVOSILAG AJÁNLVA

CSAK E VÉDJEGYVEL

ELLÁTOTT CSOMAGOT
!!FOGADJUNK EL!!KAPHATÓ MINDEN FÜSZER
KERESKEDESBEN

Prospektusokat és költségvetést ingyen és bérmentve: Erdekölődök általunk készített gyűjteményeket megtekinthetnek.

EGRI S. és TÁRSA

okl. építész mérnök.

Budapest, VIII., József-körút 26.

Elvállalják leg-
újabb szerkezeti
KÖLTSÉGVETÉSépitésüket nagy számú megkezdéssel, jól-
állás mellett.Teljes téglagyárti berendezések lé-
tesítését, anyagvizsgálatokat.A HIRSCH és FRANK Budapest-Sánc-
tárnai Gépgyártó és Vasöntő R. T.

vezérlésviselete.

Zenét kedvelők
figyelmébe.

Kitűnő bizonyítvánnyal rendelkező cimbalom-tanítónő órákat vállal egy a házban, mint házon kívül. Elv: a legszigorubb s a legpontosabb tanítás. Ugyiszintén elvállal zongorára is kezdőket, esetleg pár éves haladó tanulókat is. — Bővebb felvilágosítást nyarhetni Mészáros Lázár-utca 52. szám alatt.

Eladó ház.

A Budapesti-uton 109/a számú, a most épülő vasút közelében egészen téglából, ujonnan épült házam, mely bármilyen üzletnek teljesen megfelelő, szabad kézből eladó. — Tudakozódhatni ugyanott a tulajdonosnál.

Rövid zongora

olcsón eladó

Feniczius Jánosnál

SÜKÖSD.

Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja! 1904. St. Louis Grand Prix.

Legyen mindennapi italod!

Természetes hydrocarbonatos ásványvíz forrás, mely szénsavval telítettik. Az emésztést elősegítő pompás asztali ital.

Főraktár Baja és vidéke részére:

Stampfl Jenő fűszerkereskedő cégnél **Baja.**

Ugyszintén minden bel- és külföldi ásványvízek legelőnyösebb áron kaphatók.

Telefo 81. sz.

A Kristály ásványvíz árai: $\frac{1}{2}$ liter 34 fill. 1 liter 44 fill. $1\frac{1}{2}$ liter 54 fill.

Üres üvegek visszavételnek: $\frac{1}{2}$ literes 12 fillér. 1 literes 16 fillér, $1\frac{1}{2}$ literes 20 fillérért.

Hirdetmény.

Jankovich Béschán József dunaszekesői uradalma és a dunaszekesői közbirtokosság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a közös tulajdonukat képező dunaszekesői, dunai és öregdunai halászlátai jog Dunaszekesőn a község házában **1907. évi szeptember hó 21-én délelőtt 9 órakor** megtartandó nyilvános árverésen 3 évre haszonbérbe adatik.

Kelt Dunaszekesőn, 1907. augusztus 24.

Freitag Sajos

Bátszemezy Rezső

a közbirtokosság elnöke.

urad. számtartó.

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyorsan és alaposan kipusztítja; üvegben —30, —60 l.— és 2.— koronáért kapható.

TIRGRAM TINKTURA

csakis poloskák ellen üvegben —40, —80, 120, 260 és 5— koronáért kapható minden jobb drogériában, fűszer és festékkereskedésben, ahol Tirgram-plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM” névre. Gyár: Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

Kapható Baján: ifj. Cserba György, Rosenfeld Albert, Stampfl Jenő, Fischer Pál, Fischhof Samu, Grünhut Miksa és Drescher Gyula kereskedésében.

Alapított 1846-ban.

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi
iparképzésért

aranyéremmel
kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSÉZET.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésemben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-, diszművek-, ifjúsági iratok-, képes könyvek-, imakönyvek, mindennemű tan- és segédkönyvek-, térképek-, földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajz-papírok, író- és rajz-szerek, vonalzott üzleti könyvek nagy választékban a legjutányosabb áron beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi hírlapokra és folyóiratokra előfizetések az eredeti áron elfogadhatók.

Könyvkötészetem

Diszművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és diszes bekötésére,
továbbá
képkeretek, (Passepartous)
íróaljszatok, stb.
előállítására van berendezve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izlésesen állít elő műveket, folyóiratokat, bál- és lakodalmi meghívókat, eljegyzési kártyákat, névjegyeket, számlákat, levélpapírokat, levélbortékokat, körleveleket, gyászjelentéseket, árjegyzékeket, falragaszokat, stb. fekete és színes nyomással. Nagy raktár községi, közigazgatási, ügyvédi és egyházi nyomtatványokból Bármilyen könyvnyomda munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

